kemal özer

sen de katılmalısın yaşamı savunmaya

SEN DE KATILMALISIN YAŞAMI SAVUNMAYA

TÜRK SANATÇILARI DİZİSİ

Dizgi, Baskı ve Cilt: İSHAK Matbaacılık
İstanbul 1975

KEMAL ÖZER

SEN DE KATILMALISIN YAŞAMI SAVUNMAYA

CEM YAYINEVİ

Kemal Özer'in öbür şiir kitapları:

GÜL YORDAMI (Yeditepe Yayınevi, 1959)
ÖLÜ BİR YAZ (1960) tükendi
TUTSAK KAN (1963) tükendi
KAVGANIN YÜREĞİ (Yücel Yayınevi, 1973) tükendi
YAŞADIĞIMIZ GÜNLERİN ŞİİRLERİ (Habora Kitabevi, 1974)

türkü silâh olmalı ağzında
silâh olmalı elinde bilgi
yüreğinde inanç silâh olmalı

neresinde olursa olsun dünyanın
insandan esirgedikçe düşman
savunmalısın yaşamı

YURTTAŞLARLA KONUŞMALAR

YARIM KALMAMALI BU SORUŞTURMA

Kavrulup kalan ekinden soralım onları
çatlamış topraktan soralım
açlıktan, mayın korkusundan, anadan, bacıdan
dizlerini döven kimse ondan soralım
ciğeri oyulan kimse ondan
nerde olursak olalım
yolumuz nereye düşerse düşsün
Matla köyünden Şahan'ı soralım
Ayit Sümer'i soralım, Mahmut oğlu Mustafa'yı
İsa'yı, Übeyt'i, Kejan'ı
Hamit Dikmen'i soralım, Ali Kahraman'ı
çekilen sınırı insanla insan arasında
düşülen pusuyu, dökülen kanı
sıkılan kurşunları soralım kör karanlıkta
tetikteki eli soralım, tellerdeki sesi
önümüze kim çıkarsa çıksın
güçleri yetmemeli unutturmaya
ilmiğinden kurtulmaya suçlarının,
yarım kalmamalı bu soruşturma
soralım hep birlikte Viranşehir'i.

BİR YOL AYRIMINDASIN

Ellerini aç ve bak avuçlarına
soğumadan anısı Şahin Aydın'ın,
ey gece bastırmadan evine dönüp de
kol demirini vurdu mu kapısının ardına
güvenlikte duyan kendini!

Ey «ölüm nerden ve nasıl gelirse gelsin»
diyenlere övgüyle yüreğini açan,
ama kendi içinde boğan kendi sesini,
gücünü başkasının gücüne katmayan,
sana sesleniyorum, bak avuçlarına!

Kışkırtmasın diye daha azgın günleri
kaygıyı çıkaran cesaretin karşısına,
karanlığı koyultmasın diye biraz daha
nicedir esirgeyen içindeki direnci
ey ölçülü yurttaş, bu sözüm sana!

Sanma ki bağışlayacak, kendini aldatmanı,
senin de hakkından gelmeyecek bu karanlık,
bu sarılan el Hüseyin Örek'in boğazına,
kalleşçe vuran bu kurşun Kerim Yaman'ı!
Sanma ki güvenliktesin kapını kapatınca!

Öyle bir yol ayrımındasın ki artık
mümkün değil tek başına savunman hiçbir şeyi,
ya kalmana boyun eğeceksin ayaklar altında,
ya alacaksın direnenlerin yanında yerini
sahip çıkmak için yaşamın aydınlığına!

GÜN O GÜN

Gün o gün, vakit o vakit, durma kınında
işte arkadan vurmak, işte emekçinin elleri
afiş asarken bir duvara Ankara'da,
işte satılık itler, sivil giyinmiş ölüm
sabrı sınayan damla, öfkeyi kışkırtan acı
işte Akhisarlı Kerim, yirmibir yaşında

Sıcaklığı var ya bir araya gelmenin
işte onu vurdular karanlığın itleri
tan yeri kızarırken işte uluyarak
işte sökmesin diye kardeşlik şafağı
işte beslendikleri kapı, üredikleri batak
yas tutmaya alışma, tanı bunları

İndirsin duvaklarını gelinlik kızlar
işte hazır sarmak için bunca yara
işte emeğin düşmanı, celladı tohumun
hesap sor karanlıktan, acıya alışma
dök ortaya gücünü, sıyrıl varsa kaygılarından
baskıyı boğ, zulme diren, şafağı savun.

YAŞAMIN BİZDEN İSTEDİĞİ

Ve soyundu özel giysilerinden cellât,
elektrik telini körpe vücutlar üstünde
gezdiren o değilmiş gibi,
kıran o değilmiş gibi parmakların kemiklerini,
o değilmiş gibi bırakan al kanlar içinde,
yalıtmak için insanı onurundan
ne varsa aklın aldığı almadığı
hepsini tasarlayan o değilmiş gibi,
o değilmiş gibi buyuran ve yalanlayan,
göz yuman o değilmiş gibi bütün bunlara,
karıştı aramıza.

Otobüse biniyoruz aynı duraktan belki,
belki karşılaşıyoruz bir köşeyi dönerken,
ilerlese göz tanışıklığı biraz daha
selâmlamak zorunda duyacağız kendimizi.
Ve ne kadar unutkan olursak biz
kurtulacak o kadar hesap vermekten,
huzurla bekleyecek yeni görevlerini.

Oysa titiz olmak, yaşamın bizden istediği,
hakkımız yok vazgeçmeye adaletten,
bağışlamaya hakkımız yok geçmiş günleri.
Sabrımız ne kadar yol açarsa acımaya,
ne kadar bağışlayıcı olursak bilelim ki,
o kadar elinden tutuyoruz zorbalığın,
hizmetine koşuyoruz yüreğimizi.

DURMAK YOK

Sırasıdır bir daha hatırlamanın şimdi,
getirip diktiler yurdunun bağrına
durdukça mayalanan sömürü üslerini,
özgürlüğü çok görenler insana,
arkadan vuranlar bağımsızlık özlemini!

Getirip diktiler, kurumadan alnında
kurtuluş savaşının parlayan kanlı teri,
bayraklarını getirip diktiler rüzgârına,
namlunun ağzında yaşatmak için seni,
ortak etmek için barış düşmanlığına!

Getirip diktiler utancın telörgülerini
işbirliği edenler ölüm tüccarlarıyla,
borçlandılar senin adına gelecek günleri,
bir yabancı gibi kaldın kendi kapında,
dilendin kendi toprağında geçiş izni!

Sırasıdır hatırlamanın şimdi bir daha:
Bir yanda direniş, bir yanda işbirliği
çarpışarak varıldı bugüne varıldıysa!
Durmak yok, savunacaksın elde ettiklerini,
sonuna dek kararlıysan yaşamı kurtarmaya!

İNANMA GÜVERCİNLERE

Güvercinlere inanma
alanlardaki kardeşim!
Biliyorum inandığın için alkışlıyorsun
havalandığı vakit ak güvercinler,
biliyorum kendi ellerinle bırakmış gibi
başının üstündeki gökyüzüne
coşkuyla havalanıyor özlemin.
İnancın var ya daha iyi yaşayacağına,
kıyında köşende sakladığın umut var ya,
diyorsun ya: «Bir gün gelip
çocuklarım kavuşurlar benim alamadığıma,
çocuklarım edinirler benim tadamadığımı,
yaşadığım kadar yoz olmaz onların yaşayacağı»
işte o gün gelmiş gibi havalanıyor
coşkuyla alkışladığın güvercin.

İnanma güvercinlere
alanları dolduran kardeşim!
Bir elin tutup tutup bıraktığı güvercinlere,
kürsülerde konuşup konuşup bir ağızın,
sözlere bulayıp bulayıp bıraktığı!
Biliyorum inandığın için alkışlıyorsun
havalandığı vakit ak güvercinler,
biliyorum ak olduğu için, güvercin olduğu için,
biliyorum bırakmak olduğu için işin içinde!
Biri senin bir türlü kirlenmeyen yanınsa
biri barışçı tutkun, bir türlü düşürtmeyen tetiği,
biri de özgürlük isteğin kendi tutsaklığına!

İnanma kardeşim
edilen söze, verilen umuda
salınan güvercinlere!
Ak değildir arınmanın rengi her zaman,
barışın simgesi güvercin değildir,
özgürlük değildir salıvermenin anlamı!
İnanç bu kadar kolay çelinir mi deme,
yanlış bu kadar güzel gizlenir mi deme,
yalan bu kadar içten söylenir mi deme,
düşün alkışlamadan önce!

16 HAZİRAN AKŞAMININ ŞİİRİ

Hâlâ durur o akşam, belleklerinde,
mayalanır durur, birlikte bakmanın derinliğiyle,
önüne geçilmez coşkusuyla, birlikte yürümenin,
bir ağızdan söylemenin güzelliğiyle bir şarkıyı,
birlikte sahip çıkmanın bir öfkeye
bir hesabı birlikte ödetmenin
«düşen kalır, bırakın ağlamayı»
demenin kutsal ve hüzünlü aleviyle
yaşayıp durur o haziran akşamı.

Birlikte baktılar her şeye,
tek tek bakınca göremedikleri;
içine giremedikleri evlere baktılar,
bir yabancı gibi sığındıkları parklara,
bir ucundan geçip de yalnızlık çektikleri
koca koca alanlara,
tutamadıkları inceliklere baktılar
ellerinin nasırıyla,
kaçırılan değerlere baktılar, korunan bankalara.

Önlerine çıkarılan parmaklıklar
demirden değildi artık,
kendi sesleriyle konuşmuyorlardı
ağızlar karşılarında,
ve yerlerinde başka bir şey
dikilip duruyordu engellerin.
Yani korunan ve kaçırılan neyse
oydu yollarını tıkayan da,
üstlerine çeviren de oydu namluları.

Apaçık gördüler kim neyin hizmetinde,
gördüler kendi eğittikleri demir
düşman edilmiş ellerinin emeğine,
suyuna ter kattıkları çeliğin
gördüler çevrildiğini göğüslerine.
Ürettiği ne varsa, daha özgür,
daha yoğun, daha anlamlı yaşamak için,
esirgendiğini gördüler insandan
ve kavgasız elde edilemeyeceğini hiçbir şeyin.

Birlikte yaratılanı birlikte devşirip
evlerine dönenlerin o haziran akşamı
her sokağa çıkışları bir gerçeği belirtir:
Yaşamın güç ve onurlu kavgasında
omuz omuza olmak verimli bir ırmak gibidir,
yeni tohumlar saçar geçtiği tarlalara,
yürekleri yeni zaferlerle doldurur.
Ve birlikte duyulacak yeni sevinçlere kadar
o haziran akşamı mayalanır durur.

BEŞ İSPANYOL

-27 eylül 1975'te faşizm
onları kurşuna dizdi-

Dünya ne kadar uçsuz bucaksız
ne kadar bölünmüş olursa olsun
bir şey var ki önlemesi mümkün değil
sınırların ve uzaklıkların,
giriyor doludizgin yaşantımıza

Bir şey var ki hep birden paylaştığımız,
açılıyor ellerimizde bayraklar
ve beş yeni yara bağrımızda,
yiğitçe üstüne yürüyor karanlığın
bir şey var ki İspanya'da

Görmediğimiz halde yüzlerini
adlarını işitmediğimiz halde bir kez bile
derin bir soluk alınca hepimiz
göğsümüzde tutuyoruz onlar için
yaşasınlar diye daha bir süre

Bir şey var ki durdurması mümkün değil
silâhların ve darağaçlarının,
fırtınadan önceki sessizlik kadar anlamlı
namludaki kurşun kadar patlamaya hazır
bir şey var ki geride bıraktığı onların

EKİM SINAVI

-12 ekim seçmenlerine-

Bugün gideceksen sandık başına
hatırlamadan gitme verilen kavgayı,
bir ucu Vietnam'da, Kamboçya'da
bir ucu Şili'de, İspanya'da
kanla sulanmıştır emeğin haritası

Bugün gideceksen sandık başına
hatırlamadan gitme çekilen acıları,
çığlıklar yankılandıysa taş duvarlarda
onur çiğnendiyse ayaklar altında
ışımasın diyedir özgürlük sabahı

Oy istiyorlarsa bugün senden
emekli generalleri karanlığın,
suç olmaktan çıksın diyedir
kırılan kalem, vurulan zincir
boynuna geçirilen ilmik şafağın

Oy istiyorlarsa bugün senden
hesabı sorulmasın diyedir
kanlarına girilen bunca insanın,
alınteri harmanını yağma eden
sömürünün hesabı sorulmasın

Bugün İstanbul'da, bugün Bursa'da
oylanan zulümdür doğrudan doğruya,
geçmişi bağışlamaktır senden istenen,
karar vereceksin bu ekim sınavında
ya zulmün yanındasın, ya karşısında.

BİR KURTULUŞ SAVAŞI İÇİN AÇIKLAMALAR

«şehitler, kuvayı milliye şehitleri,
siz toprak altında derin uykudayken
düşmanı çağırdılar,
satıldık, uyanın!»

Nâzım Hikmet

SÖZCÜKLER, TANIKLIĞIN YENİLMEZ SAVAŞÇILARI

Önce sözcükleri övelim,
konuşurken kullandığımız sözcükleri;
olur olmaz bir yerde, ayaküstü,
biri çıkınca karşımıza, kullanırız ya,
önemini aklımıza getirmeden.

Önce sözcükleri övelim,
heyecanla seçtiğimiz sözcükleri,
bir olayı anlatırken bir topluluğa;
dururuz ya, daha uygunu var mı diye,
tam ucuna geldiği anda dilimizin.

Önce sözcükleri övelim,
okurken takıldığımız sözcükleri,
olmadık bir yerinde, bir kitabın;
bir kalem alırız ya elimize,
altlarını çizmek için, takıldıkça.

Yan yana geldiler bu şiirlerde
acıyla ve özlemle yazılan;
yerde bırakmamak için, dökülen kanı,
ve yıkamak için bilinci durmadan
adaklarıyla yeni savaşçıların.

SÖZCÜKLERLE ÇIKMAK UNUTKANLIĞIN KARŞISINA

Bakarsınız, özetleyiverir bir tek sözcük,
insanın bakışını bir savaşa.
Dönüşür bir tek sözcüğe, bakarsınız,
geçmişteki bir olayın bütün anlamı.
Yıllar sonra, yeniden yazılmış,
bir duvarda çıkar karşınıza.

Düşünürsünüz, küçümsenir gibi değil,
bir tek sözcük deyip de hiçbiri;
en az bir silâh kadar yeri var kavgada.
Sözcükler olmasa, bir zaferin işlevini
nasıl çarpıtırlardı tarih kitaplarında,
ne ile süsleyip de yuttururlardı yalanı?

Anlarsınız, okurken yanlış bir şiiri,
kendi sesinizle dirilttiğiniz düşman
ne kadar köprü varsa, yaşamla aranızda,
biliyor önce onları atmak gerektiğini,
sözcüklerle kurulduğunu biliyor köprülerin,
geçmiş serüvenleri bugüne bağlayan.

Öyleyse, dersiniz, ulaşmak yetmez
nice kan ve acıdan sonra zafere,
yapmak ve kazanmak kadar savaşı
sürdürmek de gerekir düşünce ve bilinçte,
durmadan sürdürmek, çoğaltmak, tazelemek
en köklü yorumdan en küçük anıya dek.

GÖRÜNEN ODUR Kİ

Ne zaman ortalığı karanlığa boğsalar
bir yanda halk vardır, bir yanda iktidar;
bir yanda sömürüyle parçalanmış, silâhla girilmiş
en dirimli yerleri, en kutsal şeyleri halkın,
bir yanda yürekleri ihanetle çürümüş alçaklar

Üretkenler ve hazır yiyenler bir yanda,
acıya sahip çıkacak kadar yiğit
ve yabancı, sırt dönecek kadar umuda;
bir yanda elden ele geçirilen direniş sancağı,
bir yanda işbirliği, çıkarları ve ordularıyla düşmanın

Göğüsleyip bütün yoksunlukları, çaresizlikleri
karşı koymak mümkün, dişiyle tırnağıyla çarpışmak,
hatta kazanmak, geriye püskürtmek saldırganı,
ama zafer mümkün değil bu savaşta
ve zaferi savunmak, iktidar halkın olmadan

VERİLEN SÖZ
BU AĞUSTOS GECESİ

Yaşanmayacak hatırlamadan
ezilmiş tabanlarındaki sızıyı,
çıplak ve yarılmış omuzlarında
götürdükleri umudu onların
tek tek yakılan dağ ateşlerine.
Bu ağustos gecesi yaşanmayacak
duymadan yorgun çıngıraklarını
ay altında giden kağnıların.

Yaşanmayacak açıklamadan
niye düştüklerini yollara,
binlerce kadın, erkek, genç, yaşlı
gelinlik kızlarla kundaklı çocukların;
gösterdikleri sabır, biledikleri öfke,
kurdukları o can ve inanç örgütü,
niye hep duracaktır şafağın dilinde
bir ağızdan söyledikleri türkü.

TEK TEK AĞIZLARIN BİRLEŞTİĞİ SAVAŞ TÜRKÜSÜ

Yaklaşıyordu düşman
sürdüğüm toprakta gözü,
öğüttüğüm unda, dokuduğum kumaşta;
çekip alacak ne varsa soframdan,
uğrunda alınteri döktüğüm
ekmeğim, tütünüm, ne varsa.

Yaklaşıyordu düşman
suyun kaynağına doğru,
buldum derinliğinde toprağın
çıkardım tırnaklarımla onu,
içirdim tarlama yıllardır
avuçlarımın nasırından.

Yaklaşıyordu düşman
gücümün yarattığı tezgâha,
alsın diye en büyük payı
benim ürettiğim yaşamdan,
katsın diye kendi damarlarına
kaslarımın içindeki dünyayı.

Bir sabah ayağa kalktık,
aynı anda, birbirimizden habersiz;
gözlerimiz yoksul ve kocaman.
Birlikte çarpıyordu artık
aynı saçağın altında yüreklerimiz.
Yürüdük, yaşamı savunmak için,
bir yanda umut, bir yanda düşman.

UYARILDIK
VE ÖRGÜTLENDİK SONRA

Yaşadık suyu havayı güneşi,
tuzakmış, kalleşlikmiş akla getirmeden,
akla getirmeden pusulara düşürülmeyi;
yeni doğmuş gün nasılsa öyle
hazırdık eşiğinde aydınlığın.

Yaşadık beynimizin kıvrımlarında,
sokakta, fabrikada, kalabalık alanlarda,
göze aldık işsiz kalmayı, sürgünü, işkenceyi,
biri bitmeden biri başlayan
binlerce olumsuz işlemi.

Yaşadık içe işleyen dönekliği,
bir daha yüzüne bakmamayı bir arkadaşın,
satın alındıkça düşünce, eleverildikçe inanç
acısı gitgide genişleyen o lekeyi;
sınavından geçtik bütün bunların.

Yaşadık bir bir karanlık günleri,
ne kadar ışık sızdırmasa duvarlar
özgürlüğü boğmaya yetmeyecektir;
anladık ekmeği ve aşkı üretir gibi
umudu ve yarını da üretmek gerekir.

Anladık korumak gerekir üretileni
ve silâhlanıp çıkmak, karşısına düşmanın;
yaşadık tek tek dövüşmedeki eksiği,
güçlüyüz anladık bir araya gelirsek,
örgütlü savaşçıları olduk yaşamın.

ANADOLU'YA GEÇİYORUZ

Anadolu'ya geçiyoruz yine gizlice,
her şeyi göze alan laz kayıkçı
gizlice kürek çekiyor sabah sisinde,
ağzındaki titremeyi örtüyor bıyıkları.

Anadolu'ya geçiyoruz gemiler arasından
kendi sularımızda yabancı bayraklı,
devşiriyor bir örgüt tek tek bağrımızdan
bir büyük ateş için kıvılcımları.

Öfke yetmeyecektir çünkü tek başına
harlı tutmaya direniş ocağını,
geçiyoruz birleştirmek için Anadolu'ya
canla canı, dirençle direnci, silâhla silâhı.

Kaygımız ölmek değil yakalanmaktır
bir kurşun bile atmadan emperyaliste,
çiçeğe durmadan gövdesiz kalmaktır
yeni tomurcuklanmış bir dal halinde.

ELİ TİTREYECEK SAVAŞÇIYA AÇIKLAMA

Duysunlar acısını bir namlu ucunda,
ateşin rüzgârından önceki esintiyi;
nasıl seyirir alnı bölen çizgi,
bakışı nasıl oyar o kara nokta.

Sıcaklık nasıl çekilir, duysunlar,
şakaklara doğru saç diplerinden;
nasıl geçer insanın içinden,
dünya nasıl bir kurşuna sığar.

Çocukları hatırla titreyecekse elin
silâhı doğrulttuğun vakit onlara,
binlerce yoksulu ve sakatı hatırla
kalır ufkunda geçtikleri ülkenin.

Kalır onlardan, girdikleri ülkeye,
suçsuzluk anıtı binlerce kadın.
Tarihi yapmak senin yazgın,
kanı ödetmek dokunup tetiğe.

GÖĞÜSLERİMİZDE
UMUDUN ÇAPRAZ FİŞEKLİĞİ

Umutsuzluğa düşmedik hiçbir zaman,
yenildiğimiz oldu, ama umutsuzluğa düşmedik;
bir daha ağarmayacakmış gibi çöken karanlık
doldurmadı değil günlerimizi,
bir daha ter dökmeyecekmiş gibi kuruyan alın
döl vermeyecekmiş gibi çekilen kan
korkutmadı değil korkuttu elbet,
teslim olacağımızdan da korktuk, öleceğimizden de...
Ama umutsuzluk
- sonu gelmiş de hani dünyanın
  hiçbir şey kalmamış gibi tutunacak
  boşluğa değer ya insanın elleri -
düşmedik ona, yalnız olmadık yani, çaresiz olmadık.

Kavradık nerden geldiğini çünkü umudumuzun,
şafağı savunmak olduğunu kavradık geceye karşı;
ne bizimle başladı, ne kesilip kalacak bizden sonra
kavradık durdurulmaz yapan nedir bu akışı,
ve sıradan bir er olduğumuz halde bu kavgada
boyun eğmiyorsak önünde koskoca bir ordunun
doğruladığı için bizi yaşamın her dakikası.

yer alanlar düşmanın yanında: 1

ÇARPIŞMAKTAN DEĞİL BARIŞTAN SÖZ AÇANLARIN DEDİKLERİ VE DEMEK İSTEDİKLERİ

Kurşun atılmadan, diyor biri,
ne yapılacaksa kurşun atılmadan!
Biri, kan akıtmadan, diyor,
gelinsin hakkından gelinecekse
ama kan akıtmadan!

Yani geçirmişlerse bileklerine
boyun eğip taşıyacaksın zinciri,
parmaklıklar ardına yolun düşürülürse
bekleyeceksin kilidi çözmelerini,
kapıların açılmasını saati gelince!

Yani özgürsün eleştirmeye kendini,
suçlamaya özgürsün pişmanlık duymak için.
İstediğin kadar yetiştir, üret, çabala
sana çok görmüşse devşirdiklerini
sövmekte özgürsün alınyazına!

Biri de, barış içinde, diyor durmadan,
arayacaksan barış içinde hakkını ara!
Barış içinde yaşamaktır insana yaraşan,
hatta bıçak kemiğe dayansa
canından olmayı bile göze alsan!

Yani değişmesin bundan sonra da,
nasıl geldiyse bugüne değin
yaşam öyle sürüp gitsin işgal altında!
Yani işgal altında kalsın gözlerin
bakarken kendi yarattığın dünyaya!

yer alanlar düşmanın yanında: 2

NERDEN VE KİMDEN GELİRSE GELSİN, TANIMAN GEREK BU SESİ

Ezgi olur türkülere sokulur
çevirince radyonun düğmesini
gümbür gümbür dolar odana,
okul kitabında öğüt olur:
«ardına düşsen hangi sorunun
 kaynağını bulamazsın kendi dışında,
 kendi bacağından asılır her koyun»
yazılara girer, şiirleri yoğurur
ninni olur kundaktaki çocuğuna
aldatan ses, yalanın sesi

Diyelim ki savaş vaktidir
düşman çizmesi altında yurdun
hava barut kokuyor, haritan kan içinde
diyelim ki parçalanmış uykun
söz eylemini bitirmiş, silâhın eylemidir
bakarsın ağzında bilim adamının
gücünden kuşkuya zorlar seni,
bakarsın bir dost yakınışında
yatıştırmak ister kutsal öfkeni
bozguncu ses, satılmışın sesi

yer alanlar düşmanın yanında: 3

GİRİŞ YARGILAMAYA ELEVERENİ, BEKLEMEN GEREKSİZ

Bekleme kurulmasını mahkemenin
yargıç olmayı bekleme yargılamak için

bir elevereni yargılamak çünkü
ışığa kavuşturmaktır yüzünü

gölgede yaşar çünkü o, kuytulara sığınır
ışıktaysa durmadan suçlanacaktır

çırçıplak kalsın durmadan bir böcek gibi
görünce senin her şeyi bilen gözlerini

yoluna çık, dikil her fırsatta karşısına
unutulmadığını hatırlat bakışlarınla

eksik etme üstünden işaret parmağını
durmadan hatırlat götürülmeyi geceyarısı

anlasın ter içinde uyandığı zaman
kurtulamadığını alnındaki damgadan

anlasın ki yargısız kalmayacak
yaşama karşı düşmanla çalışmak.

yer alanlar düşmanın yanında: 4

ÖNCE EFENDİLERİ BİÇER DEĞERİNİ BİR İŞBİRLİKÇİNİN

Bir gün bile tutmayacaklar
işe yaramadığın vakit,
içlerinde bir gün bile
tutmayacaklar seni
efendilerin

Göreceksin ki
zar kadar ancak
varlığınla yokluğun arasındaki ayrım
onlar için

Göreceksin ki
daha onursuz
düşündüğünden
şu dünyadaki yerin

Semirtirlerken seni
kendileriymiş yine
semirttikleri
sen değilmişsin

Tutmayacaklar bir gün bile
işe yaramadığın vakit,
ıkınıp atacaklar dışarı
kalınbarsağından
emperyalizmin

VURULAN BİR SAVAŞÇININ ARDINDAN

Ne ise geride kalanlara esinlediğin
kuruyup tükenecek değil bağrımızda,
ister bir dağın doruğunda düşüp kal
ister dört duvar arası bir avluda
nerde öldüysen yetişecek oraya
her adımda biraz daha çoğalarak.

Gözlerin açık gitmesin.

YÜREĞİMLE TAŞIYACAĞIM

Çok görmüyorum, hayır
koskoca bir destan yapmayı
en küçük bir sözcüğü alıp dudaklarıma
yargıç önündeki savunmandan

Kendime saklayacak değilim
bir çizgi yer etmişse bakışlarımda
alınlarına uzatıp parmağını
bir cümlenin ortasında ayağa kalkmandan

Direnci azalırsa dizlerimin
yüreğimle taşıyacağım bu şarkıyı
ölüme dek yiğitçe söylediğin
ateşlemek için başka ağızları

ANI

Atılmış bir kağıt üstünde değil yüzleriniz
saklanmış bir kağıt üstünde
saygıyla dörde katlı.

BİR YARAYI ÖPER GİBİ

Ağzımda kül tadı.

Kurumuş kanı görüyorum
okuduğum satırların arasında,
yalayıp geçiyor yüzümü
utanca karışan sıcaklığı öfkenin
bakarken fotoğraflarınıza.

Bir yarayı öper gibi ağzım.

BİR SES

Kulaklarımda radyodan bir ses:
Yaşam ölü olarak ele geçirildi.

GÖRÜŞMECİ

Bakıyorum onların yüzüne,
ölümden önceki bir pazartesi;
ne coşkuyu geri çeviren yılgınlık,
ne zamanı kollayan ürperti,
çizmişler kavgayı yüreklerine.

Gökte güvercinlerin bıraktığı
kanat seslerinden daha kıvrak,
daha yoğun, görkemli düşüncelerden,
verilen yargıdan daha güçlü
bir umutla işlemişler yarını.

Aşmışlar dalgalarını işkence denizinin,
durgun gözlerinde iki su kabarcığı;
acılardan geçmişler, bunca sınavdan.
Öyle bir kıyıya varmış ki artık
ölüm elde edemez inançlarını.

Bakıyorum onların yüzüne,
ne yenilmiş, ne eylem yorgunu,
yeşerttiği incecik tohumlar ülkemin;
incecik bir güneşle, ama direnç dolu,
kabukları arasından gelecek günlerin.

BİR RESİM SERGİSİNDEN İZLENİMLER

«ANALAR»

Kıyısına gelip de
bakıyorlar bir uçuruma başları dönmeden;
soğumamış oysa açılan toprak,
tabutun daha yeni örtülmüş kapağı,
yeni değmiş körpe vücutlara kurşun,
dökülen kan dinmemiş daha,
duydukları acı, büründükleri yas,
yaktıkları ağıt daha yeni.
Ve nerdeyse doğacak olan güneşe benzer
bir dirim ışığı yüzlerinde;
yeniden doğurmaya hazır cömertçe
yeni oğullar için mayalanmış yürekleri.

«HAŞHAŞLAR»

Hiçbir şey söylemiyor belki,
büyüyen eli tarladaki adamın;
ama bırakacak sökülen sapları
boğazına sarılacak birazdan
ocağını aşsız koyanın.

Hiçbir şey söylemiyor belki
beyaz başörtülü ırgatlar,
çizilen haşhaş başağı söylemiyor,
söylemiyor bir bulut geçmiş gibi
gün ortasında kararan yeşillik.

Açlıktan, isyandan başka hiçbir şey.

«BİR AĞAÇ DALI BİLE»

Kapamışlar sıkı sıkı hücrenin kapısını,
dışarda kalmış dünya.
Her şeyi söküp almışlar elinden,
bir tek pencere bırakmışlar sana
ve parmaklığın dışında bir tek dal.

Belli üstüne abanacağı dört duvarın,
döşemenin sonuna dek susacağı belli.
Kapı kolay açılmayacak bir daha,
sesini yankılamayacak tavan,
kimbilir kaç gece uykusuz kalacaksın.

Anlıyorsun silmek istediklerini
olumlu ne varsa künyenden:
Umut, yenilmemek, yaşama sevinci.
Anlıyorsun o pencere orda neden,
o bir tek dal neyin işkencesi.

Biri, bakmak gibi fazla ışığa,
direncini köreltecek senin,
biri özlemini bileyecek dışarıya.
Her gün biraz daha çökeceksin,
düştükçe yaşamın tuzağına.

Oysa bir şey var bilmedikleri
neye değse elin silâha dönüşür,
öyle bir kavganın içindesin ki
bir ağaç dalı bile dövüşür,
bir pencere bile yeter bilemeye direncini.

DÜNYAYA VE YAŞANTIMIZA İLİŞKİN SORULARA KARŞILIKLAR

İKİYE BÖLÜNMÜŞTÜR DÜNYA

Hemen tanıyorum, nerede karşılaşsam,
bizim gibi takılıp kalmıyorlar dükkân camlarına,
durup da karşılıklı, yolun üstünde,
arkadaşlarıyla konuşmuyorlar bizim gibi,
su içmiyorlar kırık bir sokak çeşmesinden,
ya da gezgin suculardan, bardağı on kuruşa.

Peynir ekmeğin yanına katıp yeşil soğanı
çökmüyorlar duvar gölgesine, ağaç altına.
Hele zamanı gelince, bizim gibi,
dişlerinde deneyip dövüştürmüyorlar kırmızı yumurtaları.
Sıcaklar bastı mı, konu komşu bir olup
ne Gülhane Parkı'na koşuyorlar, ne Ahırkapı kıyılarına.

Hemen anlıyorum, işitince seslerini,
zamanıdır deyip yollara düşmek gerekse
güvenleri yok iple sıkılmış tahta bavula,
gün sıcağından korunmak için kaskete,
yemekleri götürüp getirsin diye sefertasına,
iş tulumuna, şile bezinden gömleğe güvenleri yok.

Bir tuhaf bakıyorlar nerede görseler
tavşanlara niyet çektiren birini,
bir parmağı ezilmiş, bir parmağı kıvrık kalmış birini,
iki polis arasında saçı kesik yürüyenlerden
camın kırık yerine kağıt yapıştırılmış evlerden
yazlık bahçelerdeki düğünlerden birini.

Duvar olsa yıkılırdı, diyorum, ara yerde
su olsa geçilirdi şimdiye kadar,
barışırdık bayramlardan birinde dargın olsak;
her şeyiyle ikiye bölünmüş demek ki dünya
bir yanında onlar yaşıyor günlük güneşlik,
biz didiniyoruz öbür yanında, eli avucu boş.

HER ŞEYİN BİR NEDENİ VARDIR

Bir üzüntü mü saplandı yüreğime?
Ne bırakırım kendimi,
ne geçmesini beklerim sabırla;
ararım kaynağını hemen,
nerden besleniyor, nedeni ne?
Girişirim o nedeni değiştirmeye.

Başıma bir dert mi açtılar?
Bilirim, bir çaresi bulunacak.
Ama kurtulmak değil yalnızca
o derdi yok etmenin çaresi.
Ararım nedenini hemen,
girişirim o nedeni değiştirmeye.

Kaynağını buldum mu bir kez,
kalkarım her zorluğun altından;
hiçbir acı tutunamaz içimde,
en güçlü engel bile aşılır.
Yok ederim, buldum mu nedenini,
bir daha üremesin diye.

Gel gör ki kolay değil her vakit
karşıma çıkan düğümü çözmek.
Bakarım, kökleri derin ve çetrefil,
ne nedenini bulmak mümkün
ne de savaşmak tek başına,
el ele vermeli, derim, o halde
çözmeye uğraşanlarla aynı düğümü.

YARATIRKEN YARATILIYORUZ

Akıtılan ter, harcanan çaba tanıktır;
bizim ulaştırdığımız gibi köprüleri
bir kıyıya bir başka kıyıdan,
duvarlar çektiğimiz gibi bizim
azgın başıboş suların önüne,
kurduğumuz gibi kentlerde yapılar
kuruyorlar, çoğaltıyorlar onlar da bizi,
dirençle çıkıyoruz her yorgunluktan.

Bizim yarattığımız gibi onları
onlar da bizi yaratıyorlar.
Öğreniyoruz, karşısında güçlüklerin,
yere bir köprü kadar sağlam basmayı,
esnek olmayı kavgaya girerken
ustaca dökülmüş çelik kadar,
ve göğüs germeyi bir duvar gibi sabırla,
zaferi hak etmek için.

BU KIVILCIM

Omuzun omuza değdiği yerde
bir çakıp bir sönen bu kıvılcım
oynadığımız horondan Kavel grevinde

YETMEZ TEK BAŞINA BU ÖFKE

Parmaklarının ucuna basıp basıp
doğrulsan da yerinden,
üstüne yürüsen de karşılaştığın vakit,
çekip alsan da hatta yakalarını eline,
suratına yapıştırsan da yumruğu,
tek başına kaldıkça bu öfke
getirmeye yetmez kavganın sonunu!

İÇİNDEKİLER

YURTTAŞLARLA KONUŞMALAR

Yarım Kalmamalı Bu Soruşturma 9
Bir Yol Ayrımındasın 10
Gün O Gün 13
Yaşamın Bizden İstediği 15
Durmak Yok 18
İnanma Güvercinlere 21
16 Haziran Akşamının Şiiri 24
Beş İspanyol 27
Ekim Sınavı 30

BİR KURTULUŞ SAVAŞI İÇİN AÇIKLAMALAR

Sözcükler, Tanıklığın Yenilmez Savaşçıları 35
Sözcüklerle Çıkmak Unutkanlığın Karşısına 38
Görünen Odur Ki 41
Verilen Söz Bu Ağustos Gecesi 43
Tek Tek Ağızların Birleştiği Savaş Türküsü 45
Uyarıldık ve Örgütlendik Sonra 48
Anadolu'ya Geçiyoruz 51
Eli Titreyecek Savaşçıya Açıklama 54
Göğüslerimizde Umudun Çapraz Fişekliği 57
Çarpışmaktan Değil Barıştan Söz Açanların
Dedikleri ve Demek İstedikleri. 59

Nerden ve Kimden Gelirse Gelsin
Tanıman Gerek Bu Sesi 62
Giriş Yargılamaya Elevereni,
Beklemen Gereksiz 64
Önce Efendileri Biçer
Değerini Bir İşbirlikçinin 66
Vurulan Bir Savaşçının Ardından 69
Yüreğimle Taşıyacağım 70
Anı 72
Bir Yarayı Öper Gibi 73
Bir Ses 74
Görüşmeci 75

BİR RESİM SERGİSİNDEN İZLENİMLER

«Analar» 79
«Haşhaşlar» 80
«Bir Ağaç Dalı Bile» 82

DÜNYAYA VE YAŞANTIMIZA İLİŞKİN SORULARA KARŞILIKLAR

İkiye Bölünmüştür Dünya 87
Her Şeyin Bir Nedeni Vardır 90
Yaratırken Yaratılıyoruz 92
Bu Kıvılcım 93
Yetmez Tek Başına Bu Öfke 94

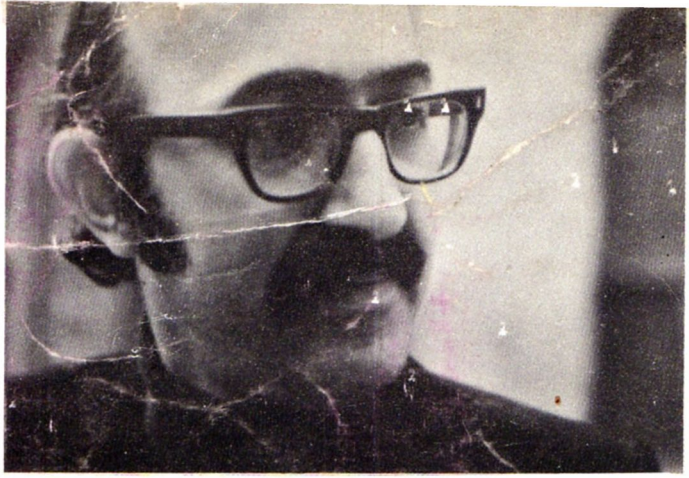

Fotoğraf : Ülkü Tamer

Kemal Özer, 1935 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde okudu. Bir süre kitapçılık ve yayıncılık yaptı. 1960'tan beri Cumhuriyet gazetesinde çalışıyor. «Sen de Katılmalısın Yaşamı Savunmaya», ozanın altıncı kitabı.

Sanat görüşünü; «yaşananın somutlanıp yeniden yaşanır kılınması» diye özetleyen Kemal Özer, daha önce belirmiş «yalınlık», «güncellik» vb. özelliklerini bu kitabında da sürdürüyor. Yarısı ilk kez bu kitapta yayınlanmakta olan şiirleri, bir yandan 1975 yılında yaşadığımız kimi olayların ve durumların vurgulanacak yanlarını somutlarken, bir yandan da «kurtuluş savaşı» olgusuna güncel boyutlar (duyarlıklar, çağrışımlar) getiriyor.

Kapak : Said Maden

10 lira

reyo basımevi : 22.78.08